

негативного характеру. Суб'єктивна сторона відповідальності, на його думку, являє собою "...перекручення вказаної вимоги у свідомості особистості й психології людської спільноти, засвоєння ними соціальних норм та імперативів, формування у них соціально позитивної мотивації і, нарешті, приведення у відповідність із соціальними нормами і вимогами своєї поведінки, практичної життєдіяльності (образу життя), а у випадку порушення даних норм і вимог – реальної підзвітності відповідній інстанції і необхідності використання негативної санкції вимогливого характеру”.

Таке розуміння відповідальності не відрізняється від вузької трактовки відповідальності, в якій визначальну роль відіграють диспозиція і санкція норми. Широке розуміння відповідальності, хоч і включає в себе суб'єктивне переживання, ґрунтується на вказівках норм відповідальності, не обмежується ними, а виводить дослідження на більш високу ступінь існування психічної діяльності й відповідної поведінки.

***КОЛОДІЙ** **Анатолій Миколайович**,
професор кафедри конституційного права та прав
людини Національної академії внутрішніх справ,
доктор юридичних наук, професор, член-
кореспондент Національної академії правових наук
України, заслужений юрист України*

КОПЕЙЧИКОВ ВОЛОДИМИР ВОЛОДИМИРОВИЧ – ВИДАТНИЙ ПРЕДСТАВНИК ЮРИДИЧНОЇ НАУКИ

Копейчиков В. В. у 1945 – 1948 рр. навчався у Харківському юридичному інституті (Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого), у якому перші два курси закінчив екстерном та продовжив навчання в аспірантурі цього закладу, яку під науковим керівництвом професора Сливичького В. І. успішно закінчив у жовтні 1951 р. Саме у цьому вищому навчальному закладі відбувається його формування не лише як вченого і педагога, а й як організатора навчально-виховного процесу, громадського діяча. Водночас він проводив активну громадську роботу у Харківському юридичному інституті (Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого), неодноразово обирався у керівні органи різних громадських організацій

Інституту, депутатом Харківської міської Ради депутатів трудящих, головою комісії з питань законності цієї ж Ради.

У 1953 р. захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук на тему «Правові акти місцевих органів державної влади і управління» (спеціальність 12.00.01). У 1970 р. став доктором юридичних наук, захистивши дисертацію на тему «Питання теорії механізму радянської держави» (спеціальність 12.00.01). Наукові результати цього дослідження висунули Копейчикова В.В до кола вчених, доробок яких полягає у самостійній розробці найбільш складних і важливих наукових теорій, що стосуються державно-правових явищ.

Професор із 1971 р., академік Академії правових наук України із 1993 р. (Національна академія правових наук України). Із 1983 р. – професор кафедри теорії держави та права Київської вищої школи МВС СРСР (Національна академія внутрішніх справ) [2, с. 16]. Багато в чому завдячуючи саме наполегливій та натхненній праці Копейчикова В. В. на цій кафедрі було створено творчий колектив педагогів та науковців, висококваліфікованих фахівців у галузях теорії держави та права, історії учень про державу і право, конституційного права.

Під його керівництвом у навчальний процес Національної академії внутрішніх справ крім нормативних навчальних дисциплін та курсів запроваджено цілий ряд спеціальних курсів, розроблених науково-педагогічним колективом кафедри. За його науковим редагуванням та участю випущено понад 40 видань наукового та навчально-методичного характеру.

Враховуючи науковий досвід та визнаючи науковий потенціал і доробок, створеного їм творчого колективу фахівців з теорії держави та права, рішенням Президії Академії правових наук України (Національна академія правових наук України) у 1995 році Копейчиков В. В. був призначений головою координаційного бюро Академії правових наук України (Національна академія правових наук України) з проблем теорії держави і права та учень про державу і право, а Українська академія внутрішніх справ (*Національна академія внутрішніх справ*) - провідною установою з координації наукових досліджень цього напрямку.

Брав участь у розробці проекту Конституції України 1996 р., а також над підготовкою проектів Законів України «Про державну службу в Україні», «Про міліцію», «Про закони та законодавчу діяльність» та ін. На протязі ряду років був членом Консультативної ради з питань державного будівництва і правової політики Верховної Ради України, науковим консультантом Президента України з питань державного будівництва (1995 – 1998 рр.), членом спеціалізованих вчених рад по захисту докторських та кандидатських дисертацій у Національному юридичному університеті імені Ярослава Мудрого, Інституті держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, Національній академії внутрішніх справ.

Основними напрямками наукової діяльності були: права людини, конституційний механізм захисту прав людини, забезпечення правового статусу особи в діяльності міліції, правова держава, механізм держави, громадянське

суспільство, місцеве самоврядування, конституційний процес в Україні, перспективи та шляхи інтеграції України у світовий та європейський правовий простір.

В його науковому доробку такі фундаментальні праці, як : «Механизм Советского государства» (1968), «Реальный социализм: демократия, личность, права человека» (1983), «Права человека: мифы и реальность» (1987), «Гуманизм советской демократии» (1989), «Народовластие и личность» (1991), «Теорія держави і права. Навчальний посібник» (1995), «Народовладдя як основа представницької демократії» (1995), «Основи конституційного права України: Підручник» (1998), «Загальна теорія держави і права. Навчальний посібник» (1999), «Теорія держави і права: Підручник» (2002) [3, с. 43].

У науковій сфері відомий як видатний вчений, один із провідних вітчизняних фахівців у галузі теорії держави та права і конституційного права. Автор та співавтор понад 250 наукових праць у тому числі 10 монографій, підготовлених особисто, та 9 – у складі авторських колективів. Своїми науковими працями він збагатив юридичну науку, вони одержали широке визнання як в Україні, так і за її межами.

Підготував понад 50 докторів та кандидатів наук, які успішно захистили дисертаційні дослідження з проблем прав і свобод людини та їх забезпечення в діяльності правоохоронних органів, національної безпеки, правомірної поведінки працівників органів внутрішніх справ, принципів правового регулювання, правової держави, верховенства права, громадянського суспільства тощо. Його наукову школу представляють доктори та кандидати юридичних наук: Бородін В. В., Ведерніков Ю. А., Гіда Є. О., Гуренко М. М., Гусарєв С. Д., Заяць Н. В., Колодій А. М., Крупчан О. Д., Медведчук В. В., Олійник А. Ю., Пікуля Т. О., Павловська Л. М., Самофалов Л. П., Тихомиров О. Д., Українчук О. В., Цельєв О. В., Шилінгов В. С. та інші.

Був нагороджений: Почесною відзнакою Президента України (1996 р.); Орденом князя Ярослава Мудрого V ступеня (1998 р.); Орденом Вітчизняної війни I ступеня; 7 медалями: «За відвагу» (1944 р.), «За перемогу над Німеччиною у Великій Вітчизняній війні», «50 років Збройних Сил СРСР» та іншими, «Відмінник освіти України» (1993 р). В 1992 році Указом Президента України за особистий вклад у розвиток правознавства, підготовку висококваліфікованих юридичних кадрів Копейчикову В.В. присвоєне почесне звання «Заслужений діяч науки і техніки України».

З метою увічнення пам'яті, популяризації його наукового доробку, заохочення науковців за вагомі здобутки у правовій науці рішенням Вченої ради Національної академії внутрішніх справ від 30 вересня 2003 р. ухвалено установчі документи про проведення щорічного Конкурсу імені Копейчикова В. В. на кращу наукову роботу для молодих вчених у трьох номінаціях.

Загалом, запам'ятався багатогранною людиною і громадянином, науковцем і вчителем, неординарною у всіх відношеннях особистістю, чий вплив залишив глибокий слід у житті і душах усіх хто його знав.

Список використаних джерел

1. Юридична енциклопедія : В 6 т. / Редкол. : Ю. С. Шемшученко (голова редкол.) та ін. Київ : Укр. енцикл., 2001. Т. 3: К – М. 2001. 792 с.
2. Вчені-юристи України : довідник. Київ : 1998. 609 с.
3. Доктори наук і професори Національної академії внутрішніх справ України : довідник / Автор-упоряд. : О. С. Гордецький. Київ : Національна академія внутрішніх справ України, 2001. 84 с.

КРИВИЦЬКИЙ Юрій Віталійович,
доцент кафедри теорії держави та права
Національної академії внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

РЕФОРМАЦІЙНА ПРОБЛЕМАТИКА В НАУКОВИХ ПРАЦЯХ ПРАЦІВНИКІВ КАФЕДРИ ТЕОРІЇ ДЕРЖАВИ ТА ПРАВА НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

Перед кожною країною час від часу постає необхідність здійснення реформ у тій чи іншій сфері суспільного життя. Крім того, обов'язковими є такі етапи розвитку суспільства, коли виникає потреба в системних реформах, спрямованих на глибоку перебудову всіх сторін соціальної життєдіяльності. Така необхідність може бути зумовлена різними факторами, такими як духовний та інтелектуальний розвиток людства, зміна природних умов, науково-технічний прогрес, вплив світових процесів і міжнародних суб'єктів, зовнішня загроза тощо. Протягом ХХ ст. саме реформи, а не природний відбір, забезпечували інституційні та структурні зміни в більшості країн світу. Вони визнані найбільш оптимальним вектором прогресивного поступу суспільства. Навіть докорінні перетворення в ньому здійснюються за допомогою комплексу реформ у всіх основних сферах суспільної дійсності [1, с. 37].

Як слушно відмічає ізраїльський історик Ю.Н. Харарі, будь-яка спроба опису характеристик сучасного суспільства схожа на визначення кольору хамелеона. Єдиною характеристикою, в якій ми можемо бути впевнені, це безперервні, постійні зміни. Люди вже звикли до цього. Більшість із нас вважають суспільний лад чимось гнучким, який ми можемо легко змінювати та покращувати за бажанням. Основною обіцянкою досучасних правителів своїм підданам було захистити традиційний лад або навіть повернутися до якоїсь втраченої золоті доби. В останні два століття державні діячі та політики переважно обіцяють виборцям зруйнувати старий світ і побудувати на його місці кращий. Навіть найконсервативніші політичні партії не закликають просто залишити все без змін. Усі вони обіцяють соціальні реформи, освітні реформи, економічні реформи – й часто здійснюють ці обіцянки [2, с. 457].

З огляду на це та в контексті розробки теорії правової реформи певної